מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

עבודה זרה יג

עניין: שמכניסו תחת כנפי השכינה

פסחים דף פז:

ר' יוסי בר ר' חנינא אמר מהכא כי נשא אשא להם ואמר ר"א לא הגלה הקדוש ברוך הוא את ישראל לבין האומות אלא כדי שיתוספו עליהם גרים שנאמר [יז]וזרעתיה לי בארץ כלום אדם זורע סאה אלא להכנים כמה כורין ור' יוחנן אמר מהכא [יח]ורחמתי את לא רוחמה אמר רבי יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי מאי דכתיב [יט]אל

חתם סופר פסחים פז:

אלא כדי שיתוספו עליהם גרים. וכפירוש קבלתי [יז]*) שעל ידי שתטעו ישראל ונפלו ותפזרו נילוזות קדושות אל האומות ארץ עממים, וכן הכה הגרים הגולדים מנילוזות ההמה, ואין לנו לחזור ולהרכינו עד שיתלקטו לאחד אחד הנילוזות ההמה ע"י גרים המתגיירים, וזכו תורך גלותינו, ואין לתנו יודע עד מה [ט].

קידושין ע:

רבי [ט]חלבו [י]קשים גרים לישראל כספחת שנאמר [ט]ונלוה הגר עליהם ונספחו על בית יעקב כתיב הכא ונספחו וכתיב התם [ט]ולשאת ולספחת אמר רבי חמא בר חנינא כשהקדוש ברוך הוא

ספר המקנה קידושין ע:

אמנם יש להבין ענין זה במ"ש בחידושינו בפסוק והעבטת גוים רבים ואתה לא תעבוט ומשלת בגוים רבים ובך לא ימשלו, ולכאורה אינו מובן בשלמא רישא דקרא ואתה לא תעבוט משום דאפשר באדם שלוה מאחרים ומלוה לאחרים וקאמר הכתוב שהוא יהי' מלוה ולא יהי' לוה כלל אבל בממשלה לא שייך זה דכיון דקאמר שהם ימשלו בגוים אצ"ל שלא ימשלו הגוים בהם, אך הענין הוא שמצינו באמצי' מלך יהודה כשכבש את אדום הביא ע"ז של אדום והשתחוו לה והוכיחו הנביא ע"ז ועל זה נאמר איש חכם נשפט את איש אויל ושחק ורגז ואין נחת, וכן הוא בענין הגרים שהוא בחינות העלות הניצוצות הקדושות המעורב ברע והוא מ"ש חז"ל שלא גלו ישראל אלא כדי שיתוספו עליהם גרים, ר"ל שבהיותם בגלות ולקטו הניצוצות הקדושות המפוזרים וצריך להשתמר מהן שלאחר שכבשום לא יטמאו אותם בבחינות הרע שנשאר עדיין שא"א לברר הניצוץ הקדוש בלי תערובות כלל, והיינו דקאמר קרא ובך לא ימשלו ר"ל לאחר שיכבשו ויבואו בקרבך לא ימשלו בך להחטיאך וזהו ענין הערב רב שהחטיאו את ישראל שלאחר שכבשו ישראל תחת ידיהם והעלה אותם משה עם הפסולות שבקרבו וכיון שלא נתבררו כראוי החטיאו את ישראל במדבר, והענין הזה הוא כי הם מעורבין מטוב ורע בבחינת עץ הדעת טוב ורע ורמז לזה כי מספר ערב רב הוא כמספר דעת, ויש לפרש בזה מ"ש

יערות דבש חלק א' דרוש ח'

אבל דע, כי אמרו [פסחים פז:] לא גלו ישראל לבין האומות אלא כדי שיתוספו עליהם גרים, כי בכל מקום שהם, מתלקטים להם גרים, וכאשר יהיו נלקטים הגרים הראוים לבית יעקב והנלוים עמם, אז תהיה הגאולה, כי זוהי תכלית הגלות, ללקט הנפזרים והנדחים בארבע כנפות ארץ, הם נשמות גרים שהם בין האומות, ועל ידי גלות ישראל מתדבקים עמם ונלוים להם. אמנם מאמר אחר סותר לזה המאמר הסובר [יבמות מז:] קשים גרים לישראל כספחת, אך המפורשים עמדו בזה, דא"כ נשמות כשרים שיש בגרים, כאשר אנו רואים שהם נשמות קדושות, מניחים כל שלות עולם הזה ומתדבקים בישראל עם בזוי ושסוי בעו"ה, והכל לחיי עולם הבא מה תהא עליהם, ומתרצים דהיה הקב"ה מלקט הנשמות ומזמנם להיות נולדים ע"י ישראל, ולא היה צריך להיות נולדים על ידי עכו"ם שהם קשים כספחת, כי עדיין זוהמת נחש כרוך בם מחדר הורתם ושורש לידתם:

ב"ח חו"מ סי' רנו

כדפירשתי ומה שכתב הרמב"ם שעבד ישנו במקנת מלוה לא כתב זה מלא כדי לייצב הקושיא שהקשו המפרשים כיון דקיימא לן דהמשכיר [עבדו] עובר בעשה הילך שומעין לו לעבוד על דברי תורה דמאי שנא ממי שלוה ליתן ממנה לגוי תלין שומעין לו כיון דליכא עבירה הכא נמי ליכא עבירה ומשר הרמב"ם דלא דמי דמשכנה לגוי ליכא עבירה וליכא מלוה אבל משכיר עבד לף על גב דליכא עבירה דעובר בעשה ליכא נמי מלוה דכיון דישנו במקנת מלוה לשמרו לקיים כל המלות ודמיא להא דאמרינן מזיר (סג:) גדולה עבירה לשמה ממלוה שלא לשמה:

SPONSORED LZ"N
AHARON BEN YAAKOV SHALOM • LEAH BAS YITZHAK